

Obstarávateľ:

Úrad Košického samosprávneho kraja

Nám. Maratónu Mieru 1

042 66 Košice

„Stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky Košického kraja 2022 – 2027 - 2030”

Oznámenie o strategickom dokumente

Marec 2023

Spracovateľ dokumentácie:

EKOJET, s.r.o.
priemyselná a krajinná ekológia

Staré Grunty 9A, 841 04 Bratislava, Slovenská republika
Tel.: (+421 2) 45 69 05 68
e-mail: info@ekojet.sk
www.ekojet.sk

Obsah

Úvod.....	1
I. Základné údaje o obstarávateľovi.....	2
II. Základné údaje o strategickom dokumente	2
1. Názov.....	2
2. Charakter dokumentu.....	2
3. Hlavné ciele	3
4. Obsah (Osnova).....	4
5. Uvažované variantné riešenia	5
6. Vecný a časový harmonogram prípravy a schvaľovania.....	5
7. Vzťah k iným strategickým dokumentom	5
8. Orgán kompetentný na prijatie strategického dokumentu	7
9. Druh schvaľovacieho dokumentu	7
III. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch strategického dokumentu na životné prostredie vrátane zdravia	8
1. Požiadavky na vstupy	13
2. Údaje o výstupoch.....	14
3. Údaje o priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie.....	14
4. Vplyv na zdravotný stav obyvateľstva.....	15
5. Vplyvy na chránené územia (napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, súvislá európska sústava chránených území Natura 2000, národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti a pod.) vrátane návrhu opatrení na ich zmiernenie	16
6. Možné riziká súvisiace s uplatňovaním strategického materiálu	18
7. Vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice	18
IV. Dotknuté subjekty.....	19
1. Vymedzenie zainteresovanej verejnosti vrátane jej združení.....	19
2. Zoznam dotknutých subjektov	19
3. Dotknuté susedné štáty.....	19
V. Doplnujúce údaje.....	20
1. Mapová a iná grafická dokumentácia (napr. výkres širších vzťahov v mierke primeranej charakteru a pôsobnosti strategického dokumentu).....	20
2. Materiály použité pri vypracovaní strategického dokumentu	20
VI. Miesto a dátum vypracovania oznámenia.....	21
VII. Potvrdenie správnosti údajov.....	21
1. Meno spracovateľa oznámenia.....	21
2. Potvrdenie správnosti údajov oznámenia podpisom oprávneného zástupcu obstarávateľa, pečiatka	21

Použité skratky

CHA	Chránený areál
CHKP	Chránený krajinný prvok
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska únia
KSK	Košický samosprávny kraj
MCHÚ	Maloplošné chránené územia
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
Natura 2000	Sústava chránených území členských štátov Európskej únie
NPP	Národná prírodná pamiatka
NPR	Národná prírodná rezervácia
NR SR	Národná rada Slovenskej republiky
OP	Ochranné pásma
OP Slovensko	Operačný program Slovensko
PO	Plán obnovy
PUM	Plán udržateľnej mobility
PP	Prírodná pamiatka
PR	Prírodná rezervácia
UMR	Udržateľný mestský rozvoj
VÚC	Vyšší územný celok
SR	Slovenská republika
ŠOP SR	Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
STN	Slovenská technická norma
Z. z.	Zbierka zákonov Slovenskej republiky

Úvod

Predmetom tohto oznámenia je posúdenie strategického dokumentu: „Stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky Košického kraja 2022 - 2027 - 2030“ (ďalej aj ako „Cyklostratégia KSK“, resp. „strategický dokument“).

Cyklostratégia KSK je strategickým dokumentom s dosahom prevažne na územie VÚC – Košického kraja.

Materiál bol spracovaný na základe strategického dokumentu: „Stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky Košického kraja 2022 - 2027 - 2030, koncept 2021“, Cycling Planing Studio s.r.o. a Košický samosprávny kraj.

I. Základné údaje o obstarávateľovi

1. Názov:	Košický samosprávny kraj
2. Identifikačné číslo:	35 541 016
3. Adresa sídla:	Nám. Maratónu Mieru 68/1, 042 66 Košice
4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa:	JUDr. Boris Bilčák – riaditeľ Úradu KSK
Úrad Košického samosprávneho kraja
Nám. Maratónu Mieru 1
042 66 Košice
email: riaditel@vucke.sk
Tel. číslo: 055 / 7268 141
5. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje kontaktnej osoby, od ktorej možno dostať relevantné informácie o strategickom dokumente, a miesto na konzultácie:	Ing. Matej Ovčiarka – vedúci odboru regionálneho rozvoja
Úrad Košického samosprávneho kraja
Nám. Maratónu Mieru 1, 042 66 Košice
email: matej.ovciarka@vucke.sk
Tel. číslo: 055 / 6196 650

Ing. Angelika Theinerová – vedúca referátu
Referát sekretariátu Rady Partnerstva
Úrad Košického samosprávneho kraja
Námestie Maratónu mieru 1, 042 66 Košice
email: angelika.theinerova@vucke.sk
Tel. číslo: 055 / 6196 692 |

II. Základné údaje o strategickom dokumente

1. Názov

„Stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky Košického kraja 2022 - 2027 - 2030“

2. Charakter dokumentu

Stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky Košického kraja 2022 - 2027 - 2030 (ďalej Cyklostratégia KSK) predstavuje strednodobý strategický dokument, voľne naväzujúci na Cyklostratégiu 2014 – 2020. Koncept novej Cyklostratégie KSK si kladie za úlohu jej prepojenie a komplementárnosť s ďalšími strategickými dokumentmi predovšetkým: Plánom udržateľnej mobility KSK, Kostrovou sieťou cyklistických komunikácií KSK a Stratégiou rozvoja cestovného ruchu KSK. Časovo je naviazaný na nové programovacie obdobie Slovenskej republiky a Európskej únie. Vychádza z poznania stavu v oblasti cyklistickej a cykloturistickej infraštruktúry, nakoľko prieskumy delby prepravnej práce, ktoré identifikujú podiel cyklistickej dopravy nebol systematicky realizovaný po celom území Košického kraja. Strategická vízia je orientovaná predovšetkým na zvýšenie počtu cyklistov a cykloturistov, nakoľko je to hlavný ukazovateľ efektivity prostriedkov vynaložených na budovanie cyklistickej a cykloturistickej infraštruktúry. Cyklostratégia KSK rozoberá konkrétne kroky na dosiahnutie očakávaného výsledku, ktorým je do roku 2030 dosiahnutie 50 % - ného nárastu cyklistov na cyklistických komunikáciách Košického

kraja. Jednotlivé kroky na dosiahnutie tohto cieľa sú spracované do akčného plánu, ktorý je súčasťou návrhovej časti Cyklostratégie KSK.

Cyklostratégia KSK navrhuje riešenia, ktoré prispejú k trvalo udržateľnému rozvoju cyklistickej dopravy a cykloturistiky na území kraja s previazanosťou na vzájomnú spoluprácu subjektov z územia kraja, ktorí prejavia záujem naplňať stratégiu na princípe partnerstva. Stratégia je vypracovaná v súlade s cieľmi existujúcich strategických dokumentov na národnej, regionálnej a miestnej úrovni. Významnou súčasťou strategického dokumentu je revízia a rozšírenie Kostrovej siete cyklistických komunikácií Košického kraja o jej napojenie na všetky mestá v zmysle Plánu udržateľnej mobility (PUM) kraja.

Dokument obsahuje okrem všeobecných rámcových informácií Cyklostratégie KSK aj vyhodnotenie súčasného stavu pripravenosti cyklistickej a cykloturistickej infraštruktúry a návrh aktualizácie Kostrovej siete cyklistických trás v Košickom kraji.

Aktualizovaná verzia Kostrovej siete cyklistických komunikácií predstavuje zároveň územnoplánovací podklad pre najbližšiu aktualizáciu Územného plánu VÚC Košice.

Súčasťou strategického dokumentu sú taktiež metodické usmernenia, ktoré môžu slúžiť ako inšpirácia alebo aj návod ako postupovať pri plánovaní a realizácii cyklotrás na rôznych úrovniach. Princípy plánovania a vedenia cyklistických trás v rôznych typoch prostredí, ako aj návrhy doplnkovej cyklistickej infraštruktúry a použitie materiálov na výstavbu.

Cieľom procesu tvorenia strategického dokumentu je pripraviť návrh obsahu, ktorý je určený na prerokovanie najmä s aktérmi územnej spolupráce v zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov. Dôležité je najmä zabezpečiť vyššiu mieru integrácie rozvojových aktivít a tým aj ich výsledný dopad na zvýšenie kvality života obyvateľov a zvýšenie kvality životného prostredia.

Cyklostratégia KSK, podlieha konaniu podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 24/2006 Z. z.“).

3. Hlavné ciele

Motto strategického dokumentu: Kraj kde sa jazdí!

Košický samosprávny kraj si kladie za cieľ celkovo zlepšiť život obyvateľov na svojom území. V rámci Stratégie rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky špecificky zameriava pozornosť na skvalitnenie podmienok lepšieho fyzického a mentálneho zdravia obyvateľov, zvýšenie efektívnosti dopravného systému, podpora multimodality a v neposlednom rade aj ekonomický rozvoj a podpora podnikania v oblasti služieb pre cyklistov. Dokument Cyklostratégie je navrhnutý tak, aby sa v rámci základnej vízie dosiahol do roku 2030 50 % - ný nárast cyklistov na cyklistických komunikáciách Košického kraja, ako aj snaha priblížiť sa okolitým európskym krajinám.

Hlavné ciele stratégie:

1. Zvýšiť počet cyklistov
2. Zvýšiť bezpečnosť cyklistov
3. Zlepšiť prepojenie s verejnou dopravou, najmä železničnou dopravou

Špecifické ciele:

1. Zlepšiť cyklistickú infraštruktúru - realizácia siete bezpečných a atraktívnych cyklistických cestičiek v zmysle koncepcie Kostrovej siete cyklistických komunikácií Košického kraja. Prepojenie cyklistických komunikácií a cykloturistických trás na terminály verejnej dopravy, najmä vlakovej dopravy.
2. Vybudovať cyklodestinácie - vytvorenie nástrojov pre rozvoj miestnych ekonomík v cestovnom ruchu prostredníctvom budovania komplexných cyklodestinácií a cykloregiónov.
3. Zabezpečiť pravidelný zber dát - systematický zber údajov o počte cyklistov, nehodovosti či stavu a kvalite cyklistickej a cykloturistickej infraštruktúry predstavuje silný nástroj pre identifikovanie faktorov úspešnosti či zlyhaní stratégie. Zároveň tvorí solídny podklad pre lepšie plánovanie a informovanie odbornej aj laickej verejnosti.
4. Management - dostatočné personálne a odborné obsadenie tímu poverené implementáciou stratégie je nevyhnutným predpokladom dobrých výsledkov.

4. Obsah (Osnova)

Predmetné oznámenie o strategickom dokumente podľa zákona č. 24/2006 Z. z. vychádza z pracovnej verzie dokumentu Cyklostratégia KSK, koncept/2021. V prípade zmeny uvedeného návrhu sa tieto odrazia v dokumentácii z ďalších krokov procesu posudzovania návrhu Cyklostratégie KSK podľa zákona č. 24/2006 Z. z..

Obsah Cyklostratégie KSK je nasledujúci:

Úvod

1. Analytická časť

- 1.1. Analýza rozvojových a koncepcných dokumentov v oblasti cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Košickom kraji ako aj relevantných dokumentov na národnej úrovni.
- 1.2. Vyhodnotenie súčasného stavu cyklistickej a cykloturistickej infraštruktúry v Košickom kraji
- 1.3. Vyhodnotenie súčasného stavu pripravenosti cyklistickej a cykloturistickej infraštruktúry
- 1.4. Využívanie cyklistickej a cykloturistickej infraštruktúry
- 1.5. Vyhodnotenie chýbajúcich prepojení cyklotrás v Kostrovej sieti a sídelných útvarov uvedených v Pláne udržateľnej mobility KSK, aktualizácia Kostrovej siete
- 1.6. Vyhodnotenie plnenia pôvodnej cyklostratégie podľa indikátorov
- 1.7. SWOT analýza cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Košickom kraji

2. Metodická časť

- 2.1. Princípy vedenia cyklistických trás
- 2.2. Princípy navrhovania cyklotrás z pohľadu používateľov
- 2.3. Princípy navrhovania cyklotrás pozdĺž vodných tokov a nádrží
- 2.4. Princípy navrhovania cyklistických trás v chránených územiach
- 2.5. Princípy vedenia cyklotrás v lesnej a poľnohospodárskej krajine
- 2.6. Princípy návrhu vozoviek komunikácií na cyklistických trasách

3. Navrhovaná hierarchia cyklistických trás

- 3.1. Návrh použitia informačného dopravného značenia podľa kategórií
- 3.2. Evidencia a správa cyklotrás
- 3.3. Cyklotrasy kategórie A - cyklodiaľnice
- 3.4. Cyklistické trasy kategórie B – kostrová sieť cyklistických trás
- 3.5. Cyklistické trasy kategórie C – mestské a miestne cyklotrasy
- 3.7. Bikeparky , tréningové centrá
- 3.8. Prehľad navrhovaných kategórií cyklotrás, ich porovnanie a prienik s existujúcimi kategóriami
- 3.9. Predprojektová a projektová príprava cyklistických trás – metodický postup

4. Návrhová časť

- 4.1. Špecifický cieľ C 1 - Zlepšenie cyklistickej infraštruktúry
- 4.2. Špecifický cieľ 2. Vybudovanie cyklodestinácií a cykloregiónov
- 4.3. Špecifický cieľ 3 – Zabezpečiť pravidelný zber dát
- 4.4. Špecifický cieľ 4 Management
- 4.5. Návrh cykloproduktov a cyklistických destinácií v Košickom kraji

5. Prílohy

- 5.1. Súvisiaca legislatíva
- 5.2. Kritériá pre posudzovanie a navrhovanie cykloturistických trás
- 5.3. Rozdelenie bicyklov a ich typy
- 5.4. Kostrová sieť cyklistických trás Košického kraja

5. Uvažované variantné riešenia

Dokument Cyklostratégie KSK vzniká formou priebežného prejednávania jednotlivých návrhov a variant. Vzhľadom na charakter dokumentu a proces jeho spracovania na princípe partnerstva, výstupná podoba koncepčného dokumentu bude monovariantná.

Diskusia pri formulácii dokumentu prebiehala ako na úrovni interných členov tímu, tak formou zasielania písomných pripomienok k zverejneným návrhom od spolupracujúcich či dotknutých inštitúcií. Konečná verzia Cyklostratégie KSK bude predložená v jednom variante. V procese posudzovania strategického dokumentu Cyklostratégie KSK bude porovnávaný a hodnotený stav navrhovaného riešenia so súčasným stavom.

6. Vecný a časový harmonogram prípravy a schvaľovania

Strategický dokument je časovo naviazaný na nové programovacie obdobie Slovenskej republiky a Európskej únie v rokoch 2021 – 2027 s výhľadom do roku 2030.

7. Vzťah k iným strategickým dokumentom

Vzhľadom k účelu a charakteru dokumentu Cyklostratégie KSK boli zohľadnené nasledovné dokumenty na európskej a národnej úrovni:

Nadradené dokumenty (názov, obstarávateľ dokumentu, časové zameranie, relevantnosť k spracovávanej Cyklostratégii KSK):

- Operačné programy cezhraničnej spolupráce – Interact
- Environmentálna stratégia Slovenskej republiky do roku 2030
- Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015-2025
- Plán Obnovy – 2025 – v súčasnosti sa pripomienkujú podmienky hodnotenia projektov
- OP Slovensko – 2030 – pripravuje sa znenie programu aj pre cyklistickú infraštruktúru
- Regionálna integrovaná územná stratégia (RIUS)
- Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v SR
- Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj
- Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030
- Národný investičný plán Slovenskej republiky na roky 2018-2030
- Národná inovačná stratégia (aktuálne vo fáze prípravy)
- Plán obnovy a odolnosti SR
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska
- Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030
- Stratégia nízko-uhlíkového rozvoja SR do roku 2030 s výhľadom do roku 2050

- Envirostratégia SR 2030
- Koncepcia mestského rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030
- Ciele politiky EÚ v programovacom období 2021-2027
- Európska zelená dohoda (European Green Deal)
- Európska stratégia pre nízkoemisnú mobilitu
- Plán prechodu na konkurencieschopné nízkouhlíkové hospodárstvo do roku 2050
- Energetický plán do roku 2050

Ostatné dokumenty (názov, obstarávateľ dokumentu, časové zameranie, relevantnosť k spracovávanému dokumentu Cyklostratégia KSK), napr. schválené stratégie VUC:

- Územný plán veľkého územného celku Košický kraj
- Plán udržateľnej mobility
- Koncepcia podpory pohybových aktivít obyvateľov KSK 2020-2025
- Ostatné sektorové regionálne stratégie v príprave (školské, sociálne veci, cestovný ruch)
- Stratégia CLLD (MAS)
- Akčné plány NRO
- Programy rozvoja obcí (PHRSR miest a obcí)
- Komunitné plány miest a obcí
- Územné plány miest a obcí
- Ostatné sektorové stratégie na miestnej úrovni
- Nízkouhlíková stratégia organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti Košického samosprávneho kraja

Memorandá:

V rámci strategického dokumentu boli podpísané memorandá zamerané na spoluprácu v oblasti rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky. Aj keď z nich nevyplýva žiadny právny záväzok, predstavujú deklaráciu vôle ku spolupráci za určitých podmienok. Pre oblasť rozvoja cyklodopravy a cykloturistiky boli podpísané Memorandá o spolupráci s Lesmi SR, s neštátnymi vlastníkmi lesov, Slovenským pozemkovým fondom a Slovenským vodohospodárskym podnikom:

- MEMO lesy - Memorandum vo veci spolupráce pri rozvoji cyklistickej dopravy a cykloturistiky medzi Lesy Slovenskej republiky Slovenska a Národný cyklokoordinátor Peter Klučka.
- MEMO Neštátni vlastníci lesov - Memorandum vo veci spolupráce pri rozvoji cyklistickej dopravy a cykloturistiky medzi Úniou regionálnych združení vlastníkov neštátnych lesov Slovenska a Národný cyklokoordinátor Peter Klučka
- MEMO SPF - Memorandum o spolupráci medzi Slovenským pozemkový fond a Národný koordinátor Peter Klučka.
- MEMO SVP š.p. - Memorandum o vzájomnej spolupráci medzi Slovenským vodohospodárskym podnikom š.p. a Národný koordinátor Peter Klučka.

Súvisiaca národná legislatíva:

- Ústava SR
- Zákon č. 40/1964 Zb. – Občiansky zákonník
- Zákon č. 135/1961 Zb. – Zákon o pozemných komunikáciách (Cestný zákon)
- Zákon č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke
- Vyhláška Ministerstva vnútra SR č. 30/2020 Z. z. o dopravnom značení
- Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (Stavebný zákon)
- Zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch (Lesný zákon), Zákon č. 360/2007 Zb.
- Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny

- Zákon č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve
- Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách (Vodný zákon) – aktualizované úplné znenie
- Zákon č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu
- Zákon č. 151/2019 Z. z. o poskytovaní dotácií na podporu rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky
- Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja

Technické normy a technické podmienky:

- STN 73 6110 Projektovanie miestnych komunikácií
- STN 01 8028 Cykloturistické značenie
- STN 73 6108 Lesná dopravná sieť
- TP 085/2019 Navrhovanie cyklistickej infraštruktúry

8. Orgán kompetentný na prijatie strategického dokumentu

Zastupiteľstvo Košického samosprávneho kraja.

9. Druh schvaľovacieho dokumentu

Uznesenie zastupiteľstva Košického samosprávneho kraja.

III. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch strategického dokumentu na životné prostredie vrátane zdravia

Košický kraj sa nachádza v juhovýchodnej časti Slovenska. Na severe hraničí s Prešovským krajom a na západe s Banskobystrickým krajom. Južnú a východnú hranicu tvoria štátne hranice s Maďarskom a Ukrajinou. Košický kraj je v rámci Slovenska svojou rozlohou štvrtým najväčším (6 754,5 km²) a počtom obyvateľov druhým najväčším krajom. Na základe územnosprávneho členenia pozostáva Košický kraj z 11 okresov, z čoho 4 okresy sú na území mesta Košice (Košice I, Košice II, Košice III, Košice IV, Košice – okolie, Gelnica, Michalovce, Rožňava, Sobrance, Spišská Nová Ves a Trebišov) a zo 440 obcí, z ktorých má 17 štatút mesta. V Košickom kraji žilo k 31.12.2021 spolu 780 288 obyvateľov, z čoho takmer tretina (227 458 obyvateľov, 29,2%) žila v krajskom meste Košice. Hustota obyvateľov na 1 km² dosiahla 115,51 obyvateľov, čo je o 4,53 obyvateľov viac než v priemere za Slovensko. K najhustejšie osídleným patria štyri okresy ležiace na území mesta Košice, podstatne redšie je osídlenie v okrese Sobrance, Gelnica a Rožňava.

Cykloturistika patrí k jedným z najdynamickejších sa rozvíjajúcim segmentom cestovného ruchu, ktorý vzhľadom na svoje priaznivé sociálne, ekonomické a environmentálne dopady má všetky predpoklady rozvíjať udržateľný cestovný ruch. Rozvoj cykloturistiky je preto podmienený vhodnou infraštruktúrou podľa jednotlivých cieľových skupín, ako aj s doplnkovou infraštruktúrou a so službami pre cykloturistov.

Košický samosprávny kraj pristúpil v roku 2021 ku komplexnému zmapovaniu existujúcej cykloturistickej siete s cieľom zistiť reálny stav celkovej cykloturistickej ponuky, identifikovať problémy na cyklotrasách a zhodnotiť ich z hľadiska ich potenciálu v cestovnom ruchu pre potreby implementácie do nasledujúceho programového obdobia. V rámci tejto analýzy KSK identifikoval problémy na cyklotrasách a načrtli sa odporúčenia a spôsoby riešenia identifikovaných problémov. V rámci pasportu cyklotrás v KSK boli hodnotené nasledovné parametre:

- hodnotenie materiálu vozovky komunikácií, ich porúch a nerovností,
- hodnotenie pozdĺžneho sklonu komunikácií,
- hodnotenie šírky komunikácií a prejazdovej svetlosti,
- hodnotenie stavu cykloturistického značenia,
- označenie a popis problematických bodov a úsekov,
- návrhy na riešenie.

Vyhodnotenie stavu cykloturistickej infraštruktúry

Cykloturistická infraštruktúra predstavuje súbor cykloturistických trás vedených prevažne po existujúcich účelových alebo motoristických komunikáciách, ktoré sú vyznačené orientačným cykloturistickým značením. Do tejto skupiny patrí aj doplnková cykloturistická infraštruktúra, ako sú bikepointy, odpočívadlá, servisné stojany, nabíjacie stanice či požičovne bicyklov alebo verejné bicykle pre návštevníkov cykloturistických destinácií.

Prvý komplexný pasport cykloturistických trás v rámci KSK bol zhotovený v roku 2011 na podnet Košického samosprávneho kraja v rámci medzinárodného projektu BICY. Výsledkom bolo prvé spočítanie a vyhodnotenie cykloturistických trás na úrovni VÚC na Slovensku, ktoré identifikovalo celkovo 1306,9 km trás.

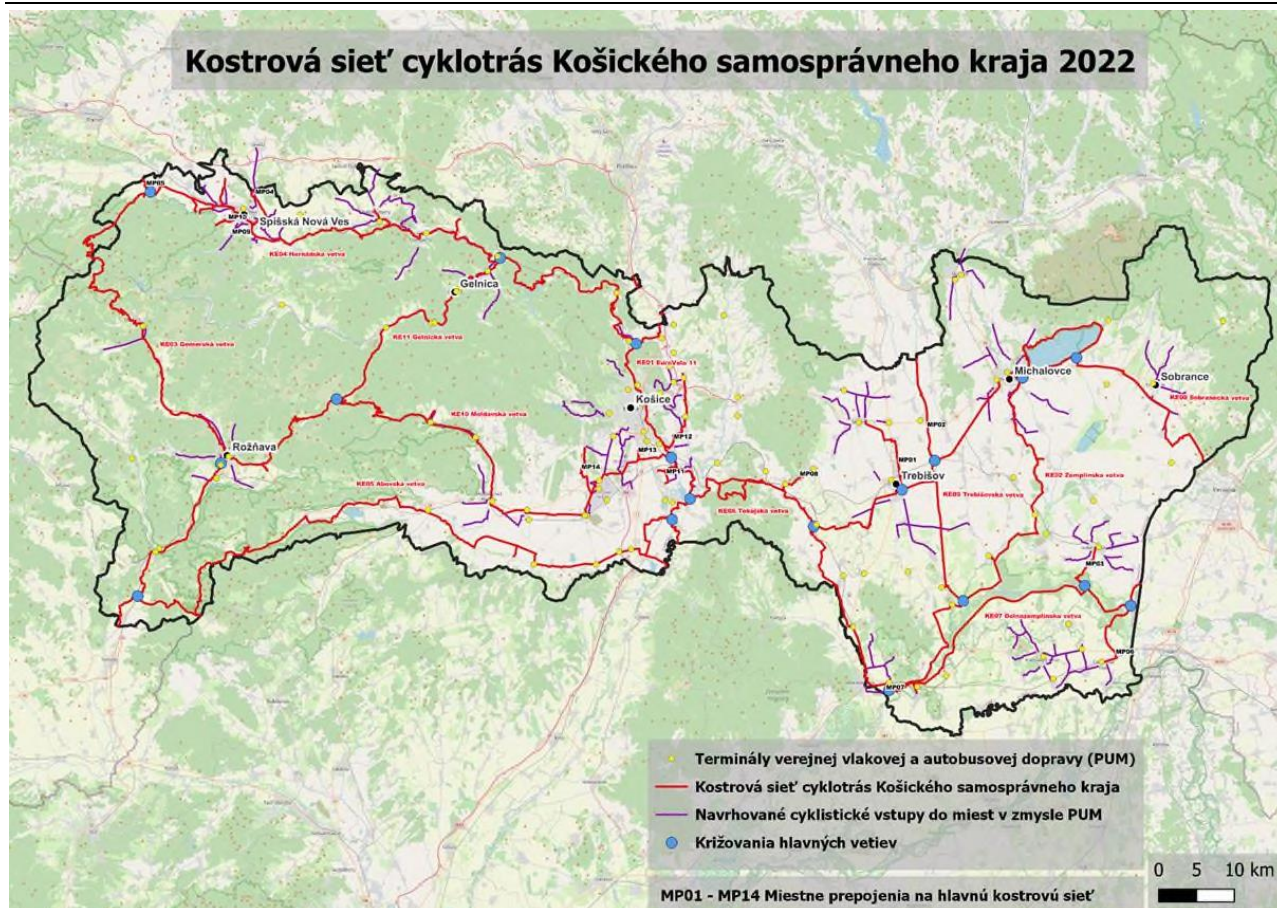
Zoznam bol následne aktualizovaný v roku 2017, kde sa identifikovali výrazné rozdiely v jednotlivých regiónoch KSK. Vo výsledku výrazne prevyšovali cykloturistické trasy na Gemeri

a Spiši, v porovnaní so Zemplínom či Abovom. Rozsah cykloturistických trás teda postupne narastá. Na základe posledného sčítania bol v roku 2021 rozsah cykloturistických trás 1841 km. Oproti roku 2011 však pribudli náučné cykloturistické trasy a singletraily v okolí miest Košice a Rožňava v rozsahu 146.4 km. Celkový rozsah cykloturistických trás v Košickom kraji tak v roku 2021 dosiahol dĺžku 1959,25 km.

Na základe návrhov a pripomienok sa v strategickom dokumente pristúpilo k aktualizácii Kostrovej siete a boli doplnené tie koridory, ktoré rešpektujú regionálny princíp a presahujú vo svojom trasovaní lokálne záujmy samospráv.

Taktiež bol vyhodnotený aktuálny stav regionálnych sietí. Pôvodnú kostrovú sieť tvorilo sedem hlavných vetiev, ktoré prioritne prepájali subregiony kraja a turistické destinácie, s prihliadaním na dopravnú funkciu. Novo navrhované vetvy Kostrovej siete by mali prepojiť okresné mestá a lokality v zmysle PUM. Pôvodná sieť sa rozšíri o ďalšie štyri cyklistické vetvy plus 14 miestnych napojení, ktoré vyplynuli z požiadaviek miestnych samospráv alebo územných plánov. Celý návrh bude rešpektovať regionálnosť, preto nie všetky navrhované cyklistické prepojenia na úrovni samospráv sú zahrnuté do celkového konceptu Kostrovej siete.

V strategickom dokumente je vypracovaný sumár zámerov rozvoja cyklistickej infraštruktúry, presné smerovanie jednotlivých úsekov bude špecifikované v ďalších stupňoch implementačného procesu.

Rozsah siete cykloturistickej infraštruktúry v KSK

V Košickom kraji sa nachádza 24 regionálnych cykloturistických trás v celkovej dĺžke 587 km. Predstavujú kratšie paralely k hlavným cyklomagistrálam a navigujú cykloturistov ku vzdialenejším lokalitám v rámci regiónu. Najväčší počet z nich je v regióne Spiš.

V Košickom kraji bolo identifikovaných 22 zelených cykloturistických trás, ktoré navigujú cyklistu k miestnym cieľom. Ich celková dĺžka je 458 km. Prevažná väčšina je určená pre horské bicykle s vyšším stupňom náročnosti. Tieto cyklotrasy sú pomerne rovnomerne zastúpené v súčasných regiónoch Zemplína, Gemera, Abova a Spiša.

Žlté cyklotrasy predstavujú krátke napojenie k cyklistickým cieľom alebo prepojky medzi inými, dlhšími cyklotrasami. Aj keď rozsahom 203 km sú najmenšie, logicky ich počet je najvyšší 36 cyklotrás. Väčšina z nich sa nachádza na území Gemera a Spiša, regiónov s najvyšším počtom cykloturistických trás v Košickom kraji.

Náučné cyklotrasy sú zatiaľ zriedkavým javom, väčšina z nich je v Tokajskom regióne. Nie sú ale dostatočne vybavené náučnými tabuľami, preto ich edukatívna zložka nie je aktuálne dostatočne deklarovaná návštevníkovi.

Na území Košického kraja boli s podporou KSK v minulosti postavené trailové bike parky v dvoch lokalitách: Košice – Bankov a Rožňava – Mine trails.

Trailly sú špeciálne jednosmerné trasy pre horské bicykle, často plno odpružené bicykle, ktoré vedenú prírodným prostredím využívajúc topografiu terénu, existujúce prírodné útvary ako skaly, stromy okolo ktorých vedie jednoduchá väčšinou hlinená cestička doplnená o špeciálne klopené zákruty či terénne vlny. Významný rozvoj singletrailov realizovaný v okolí miest Košice a Rožňava bol doteraz zastrešený občianskymi združeniami.

Spoluprácou s občianskym sektorom sa tak vytvára ucelená ponuka pre cyklistov centralizovaná v jednej dostupnej rozvojovej lokalite, kde je potenciál rozvíjať aj ďalšie služby (napr. požičovne bicyklov, predajne náhradných dielov, kaviareň, vzdelávacie centrum, atď.).

V roku 2019 bol spracovaný Manuál dobrej cyklodestínácie ako interný dokument Úradu Košického kraja. Dokument uvádza zásady komplexného rozvoja služieb, ale aj zásady manažmentu a marketingu.

Ako pilotný koncept vnímania územia ako cyklodestínáciu bola vypracovaná pilotná Koncepcia rozvoja cykloturistiky v cieľovom území Zemplínska šírava a okolie“. Územne sa dotýkala Zemplínskej Šíravy s väzbami na Dolný Zemplín a pohorie Vihorlat. Dokument sa najviac sústredil na rozšírenie ponuky cykloturistických trás, ktoré v okolí Zemplínskej Šíravy takmer úplne absentovali. Na tomto základe bol vypracovaný návrh, ktorý identifikoval sieť nových cykloturistických trás na rozsah takmer 200 km. Tieto trasy boli čiastočne vyznačené v teréne v roku 2021 zo zdrojov Zemplínskej oblastnej organizácie cestovného ruchu. V čase spracovania tohto dokumentu nebola sieť komplexne zrealizovaná. Za dôležitý aspekt rozvoja cykloturizmu je považovaná kvalitná infraštruktúra a tá sa očakáva po zokruhovaní Zemplínskej Šíravy výhľadovo do roku 2023 – 2025.

Z analýz navrhnutého pilotného konceptu je potrebné prehodnotiť pohľad na cyklodestínácie a doplniť ho o centrá, kde bude širšia ponuka služieb a produktov na jednom mieste (cyklobusy, požičovne bicyklov alebo zdieľané bicykle, sprievodcovské služby, cyklotaxíky, tréningové centrá, vzdelávanie a workshopy, cyklistické podujatia, atď.). Z tohto hľadiska konštatujeme, že v rámci Košického kraja ponúka cyklo-turistické produkty a služby jedine Krajská organizácia cestovného ruchu v podobe Cyklobusov do rôznych destinácií kraja.

K potenciálom Košického kraja patrí poloha regiónu, populačný potenciál, turistický potenciál, voľné kapacity pre výstavbu, ako aj už existujúca sieť cyklistickej infraštruktúry. Košický kraj má geografickú polohu v rámci košicko–prešovskej aglomerácie. Košický kraj významne čerpá z rozvoja služieb s vyššou pridanou hodnotou v meste Košice, ktoré je strategickým rozvojovým centrom kraja a hlavným zamestnávateľom v kraji. Ostatné okresy Košického kraja, najmä prihraničné, potrebujú aj dodatočné rozvojové impulzy zamerané na stabilizáciu na rozvinutie centier turizmu.

V rámci strategického dokumentu prebehla SWOT analýza, ktorá poukázala na viaceré aspekty KSK týkajúce sa rozvoja cyklodopravy:

Silné stránky:

- Trasovanie EuroVelo 11 cez Košický kraj, prepájajúca dve krajské mestá s najvyššou koncentráciou obyvateľov = užívateľov cyklistickej a cykloturistickej infraštruktúry.
- Úspešne realizované projekty v poslednom programovacom období – 27 km cyklistických cestičiek a mostov trás za takmer 11 mil. eur.

- Veľmi dobrá projektová príprava na nadchádzajúce finančné obdobie OP Slovensko (Operačný program Slovensko) a PO (Plán obnovy) na prioritných úsekoch Kostrovej siete EuroVelo 11 a Zemplínska vetva.
- Existencia koncepčných dokumentov na regionálnej úrovni – Kostrová sieť cyklistických komunikácií.
- Dostatočné personálne obsadenie na pozícii cyklokoordinátorov.
- Investorská pozícia KSK pri budovaní kostrovej siete cyklotrás.

Príležitosti:

- Nadchádzajúce programové obdobie počíta s financovaním cyklotrás ako udržateľnej ekologickej dopravy vo výške 200 mil. eur.
- Zapojenie Košického kraja do iniciatívy Svetovej banky Catching up for regions.

Slabé stránky:

- Obmedzené finančné prostriedky na údržbu a starostlivosť cyklotrás.
- Problematika roztrieštenosti majetkovo právnych vzťahov vo vzťahu k príprave a riešeniu infraštruktúrnych projektov na podporu cykloturistiky ohrozuje procesy získania stavebného povolenia.
- Vysoký počet cykloturistických trás, ktoré potrebujú kompletnú údržbu prípadne presmerovanie – nízka návštevnosť niektorých cykloturistických trás.

Ohrozenia:

- Pretrvávajúce nedostatky vo vybavenosti regiónu dopravnou infraštruktúrou a službami pre cyklistov (cykloservisy, požičovne bicyklov, úschovne, bikepointov s hygienickým zázemím a pod.).
- Zvyšovanie miery nebezpečenstva úrazov na viac vyťažených úsekoch pre cyklistov a in-line korčuliarov.
- Problémy v oblasti riešenia majetkovo právnych vzťahov pri rozvoji cyklistickej infraštruktúry.

Nevyhnutné predpoklady pre implementáciu Cyklostratégie KSK

V rámci tém strategického dokumentu bolo identifikovaných niekoľko nevyhnutných podmienok, respektíve systémových zmien, ktoré je potrebné implementovať za účelom zabezpečenia strategickejšieho, efektívnejšieho a udržateľnejšieho rozvoja územia. K predmetným oblastiam patria:

- zjednodušenie procesov vysporiadania vlastníckych vzťahov a procesov získania stavebného povolenia,
- zmena financovania kompetencií územnej samosprávy,
- zjednodušenie procesov administratívnej náročnosti prípravy a implementácie projektov financovaných z Európskych štrukturálnych a Investičných fondov,
- zjednodušenie postupov verejného obstarávania,
- využitie princípov verejno-súkromného partnerstva pri realizácii významných projektov,
- rýchlejší a konzistentnejší prístup od štátnych inštitúcií, ako sú Slovenský vodohospodársky podnik, š.p., Slovenský pozemkový fond či Lesy SR, š.p. alebo ŽSR, za účelom spoločného rozvoja územia.

Nasledujúce kapitoly 1 a 2 popisujú vstupy a výstupy navrhovaného strategického dokumentu primerane k súčasnemu stavu jeho poznania a rozpracovanosti. Vzhľadom na charakter a dosah strategického dokumentu budú údaje o vstupoch a výstupoch konkretizované a kvantifikované v ďalších etapách rozpracovania a realizácie strategického dokumentu a následne pri realizácii konkrétnych projektov v rámci realizácie strategického dokumentu.

1. Požiadavky na vstupy

Požiadavky na vstupy spojené s realizáciou Cyklostratégie KSK vo vzťahu k životnému prostrediu súvisia najmä so zdrojmi surovín, materiálovými zdrojmi, zdrojmi energie, s nárokmi na dopravnú a inú infraštruktúru, nárokmi na pracovné sily a s finančnými nárokmi.

Surovinové a materiálové vstupy

Zvýšené nároky v oblasti surovinových a materiálových zdrojov budú najmä v oblasti budovania, skvalitnenia a rozšírenia už existujúcej cyklistickej infraštruktúry (asfaltové zmesi), stavebnej činnosti súvisiacej s budovaním doplnkových objektov (drevo, strešné krytiny, betónové pätky k nabíjaciťm staniciam a tabuliam, atď.) značení cyklotrás (farby) a zavádzaní nových inovatívnych technológií (prímеси do ekoasfalt, asfaltové zmesi s prídavkom cigaretových ohorkov, atď.).

Pri stavebnej činnosti sa zvýšia surovinové náklady v oblasti spotreby palív pri užívaní strojov ťažkej techniky počas výstavby. Taktiež bude dochádzať k zvýšeným nárokom surovín potrebných na tvorbu elektroinštalácií pre napojenie nabíjaciťch staníc pre e-bicykle.

S ohľadom na požadovaný stupeň konkrétnosti strategického dokumentu a rozsah spracovania oznámenia nie je možné v súčasnosti kvantifikovať konkrétny rozsah surovinových a materiálových vstupov.

Zdroje energie, nároky na dopravnú a inú infraštruktúru

Pre uskutočnenie cieľov a opatrení Cyklostratégie KSK budú využívané súčasné možnosti napojenia sa na sieť existujúcej dopravnej a technickej infraštruktúry.

Prísun energií je zvládnuteľný a nie je obmedzujúcim faktorom pre úspešnú implementáciu strategického dokumentu.

Nároky na pracovné sily

Pre úspešnú implementáciu strategického dokumentu je potrebné zabezpečiť dostatočný počet kvalifikovaných pracovníkov vo všetkých oblastiach zahrnutých v rámci strategického dokumentu ako aj na úrovni štátnej správy a samosprávy. Obzvlášť dôležité je dostatočné personálne obsadenie na pozíciách cyklokoordinátorov.

Finančné nároky

Témy cyklodopravy a cykloturistiky sú zahrnuté do všetkých významných stratégií a politík štátu ako aj EÚ. Finančné zdroje sú teda alokované v jednotlivých častiach nadradených stratégií. Cyklostratégia KSK je doplnkovým rámcovým nástrojom k dosiahnutiu cieľov Košického samosprávneho kraja týkajúcich sa cyklodopravy a možnosti pre dosiahnutie týchto cieľov.

Dominantným zdrojom podpory cyklodopravy na Slovensku budú v nasledujúcich rokoch Plán obnovy a eurofondy (EŠIF). Z plánu obnovy budú podporené projekty výstavby cyklotrás v mestách a obciach združených v územiach Udržateľného mestského rozvoja (UMR).

Z prostriedkov EŠIF sa naopak predpokladá realizácia cyklodopravných projektov v územiach, ktoré nespádajú pod UMR, aby sa predišlo riziku duplicitného financovania. Schválené projekty v oblasti cyklistickej dopravy budú nadväzovať na platné strategické dokumenty jej rozvoja (napr. regionálne a lokálne PUM).

V tejto fáze však nemožno informácie o finančných nárokoch strategického dokumentu kvalifikovane určiť ani odhadnúť.

2. Údaje o výstupoch

Výstupom je strategický dokument - Stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky Košického kraja 2022 - 2027 - 2030, ktorého zameraním bude súbor činností vyplývajúcich z realizácie jednotlivých strategických cieľov uvedených v rámci hlavných priorít dokumentu.

Výstupy bude vidieť hlavne v podobe vyhodnotenia ukazovateľov plnenia cieľov stratégie. Využívať sa pri tom budú zadané ukazovatele k jednotlivým cieľom, ktoré majú určené cieľové hodnoty a kritérium času na dosiahnutie očakávaných cieľových hodnôt. Hlavný ukazovateľ efektivity prostriedkov vynaložených na budovanie cyklistickej a cykloturistickej infraštruktúry je predovšetkým počet cyklistov a cykloturistov, kde cieľom je zvýšenie podielu cyklistickej dopravy na 10% v rámci celkovej delby prepravnej práce pre celú SR a 6% v rámci KSK. K zásadným ukazovateľom patrí taktiež navrhovaná intenzita cyklistickej dopravy a prognóza jej vývoja.

Hodnotenie plnenia priorít a cieľov Cyklostratégie KSK je previazané s monitorovaním a hodnotením plnenia nadradených dokumentov ako Plán obnovy, ako aj ďalších programových dokumentov pre čerpanie EŠIF na programové obdobie 2021 – 2027.

Výstupy priamo ovplyvňujúce životné prostredie sa nepredpokladajú, ich podrobnejšie zhodnotenie bude vykonané v ďalších fázach posudzovania vplyvu na životné prostredie.

3. Údaje o priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie

Z pohľadu na celoplošné zameranie predkladaného strategického dokumentu (celý VÚC Košický kraj) je možné predpokladať priame a nepriame vplyvy na obyvateľstvo, prírodné prostredie (vplyvy na horninové prostredie, geologické pomery, podzemné a povrchové vody, pôdu, genofond, biodiverzitu, infraštruktúru, atď.), krajinu a na urbánny komplex a využívanie zeme.

Strategický dokument zahŕňa viacero investičných balíkov pre jeho implementáciu v rámci potreby zvyšovania kvality a kvantity cyklo dopravy, ako aj rozvoja cykloturizmu a cestovného ruchu v Košickom samosprávnom kraji.

Navrhované kľúčové a podporné opatrenia odrážajú najmä aktuálnu potrebu rozvoja cyklistickej dopravy v mestách a v okolitých urbanizáciách ako primárnej a doplnkovej formy transportu, aby sa stala vyhľadávanou alternatívou k individuálnej osobnej doprave. Tým by sa znížoval nepriaznivý vplyv na kvalitu ovzdušia v miestach zvýšenej hustoty cestnej premávky.

Dokument Cyklostratégie KSK reflektuje potreby prispôbovaniu sa nastávajúcej klimatekovej zmene v podobe redukcie emisií oxidu uhličitého znížením podielu osobnej automobilovej dopravy v KSK. Zavádzanie cyklo dopravy ako štandardu pri lokálnych presunoch ako aj rozvoj cykloturistiky ako mäkkej formy turizmu taktiež dopomáhajú k zníženiu záťaže na všetky zložky životného prostredia. Použitie nových, inovačných technológií k budovaniu cyklistickej infraštruktúry prispeje k vytváraniu nižšej uhlíkovej stopy v porovnaní s používaním konvenčných technológií. Pozitívne vplyvy strategického dokumentu sa prejavujú v oblasti cestovného ruchu a rekreácie, v oblasti poskytovania služieb, čo bude mať prospešný vplyv aj na zdravotný stav obyvateľstva.

Navrhované projekty budú realizované tak, aby nedošlo k rizikám pre prírodné ekosystémy a socioekonomické zložky daného územia, resp. regiónu. Realizácia jednotlivých aktivít strategického dokumentu bude mať v globálnom merítku priaznivý vplyv na životné prostredie a obyvateľstvo.

V záujme riešenia potrieb a dosiahnutia cieľov stanovených v dokumentu Cyklostratégie KSK vo vzťahu k zabezpečeniu environmentálnej udržateľnosti bude potrebné podporovať iba projekty šetrné k životnému prostrediu, ktoré minimalizujú negatívny dopad na životné prostredie vo vzťahu k využívaniu jednotlivých zložiek životného prostredia (zdrojov). Neefektívne projekty, nešetrné voči životnému prostrediu by nemali byť podporované.

Jednotlivé projekty v rámci špecifických cieľov, ktoré budú dosahovať limitné hodnoty, budú podliehať konaniu podľa zákona č. 24/2006 Z. z..

4. Vplyv na zdravotný stav obyvateľstva

V tomto štádiu prípravy sa nepredpokladajú žiadne osobitné riziká vo vzťahu k ochrane životného prostredia a zdravia obyvateľstva, ktoré by vyplývali z uplatňovania strategického dokumentu. V rámci Stratégie rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky sa špecificky zameriava pozornosť na skvalitnenie podmienok lepšieho fyzického a mentálneho zdravia obyvateľov. V predošlých programových obdobiach boli definované opatrenia, ktoré navrhovali vybudovanie tréningových a vzdelávacích centier pre cyklistov – tréningové lokality so zabezpečením výučby zdravého pohybu na bicykli – pump traky, singletraily, cvičné dráhy, výukové centrá, dopravné ihriská. V novom programovom období sa na tieto témy nadväzuje.

Implementáciou strategického dokumentu sa predpokladá zvýšenie bezpečnosti cyklistov na cestách zavedením štandardov pre bezpečné šírky cyklistických vozoviek, najoptimálnejšie vedenie cyklotrás s ohľadom na bezpečnosť, jednotné značenie cyklotrás, obchádzanie cyklistov na združených vozovkách motorovými vozidlami. Kvalitná, segregovaná cyklistická infraštruktúra znižuje počet kolízií medzi cyklistami a motoristami, narastá pocit bezpečnosti a tým aj počet užívateľov – cyklistov.

Rozšírenie siete a zvýšenie kvality cyklistickej dopravy na území Košického kraja bude mať pozitívny vplyv na zdravie obyvateľov vzhľadom k zlepšeniu psychickej pohody, zníženiu produkcie CO₂, rozvoja športových a pohybových aktivít, atď.

Strategický dokument kombinuje opatrenia na podporu nepriameho ekonomického rozvoja turistických lokalít a vidieckych oblastí. Zo zvýšenia kvality a rozšírenia siete cyklistických ciest vyplýva celkovo viac možností miestneho rozvoja, z toho vyplývajúca vyššia kvalita života jednotlivca a taktiež spoločnosti.

Pri dodržaní platných, zákonom stanovených limitov a noriem pre všetky oblasti zahrnuté v strategickom dokumente nepredpokladáme negatívne ovplyvnenie, resp. zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva.

5. Vplyvy na chránené územia (napr. navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, súvislá európska sústava chránených území Natura 2000, národné parky, chránené krajinné oblasti, chránené vodohospodárske oblasti a pod.) vrátane návrhu opatrení na ich zmiernenie

Chránené územia, výtvary a pamiatky

Vplyvy na národnú sústavu chránených území

Národnú sústavu chránených území tvorí v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, v znení neskorších predpisov 9 národných parkov (platí 3. stupeň ochrany, v ochranných pásmach 2. stupeň ochrany), 14 chránených krajinných oblastí (2. stupeň ochrany) a 110 MCHÚ (NPR, PR, NPP, PP, CHA, CHKP s 3., 4. alebo 5. stupňom ochrany).

Výmera národných parkov dosahuje 6,48 % rozlohy SR a výmera chránených krajinných oblastí tvorí 10,66 % rozlohy SR. Veľkoplošné chránené územia teda tvoria spolu 22,65 % z územia SR (vrátane ich OP).

Z veľkoplošných chránených území sa na území Košického kraja sa nachádzajú alebo čiastočne zasahujú 2 národné parky – Národný park Slovenský raj a Národný park Slovenský kras s celkovou rozlohou 48 844 ha a 2 chránené krajinné oblasti – Latorica a Vihorlatský prales s celkovou rozlohou 34 106 ha. Chránené územia týchto kategórií zaberajú spolu cca 13% z celkovej plochy kraja.

Výmera všetkých MCHÚ (vrátane ich OP) tvorí 2,37 % územia Slovenska. Na území Košického kraja nachádza 127 maloplošných chránených území, v rámci ktorých je zastúpených 29 národných prírodných rezervácií, 40 prírodných rezervácií, 23 národných prírodných pamiatok, 24 prírodných pamiatok a 11 chránených areálov (stav k 31.12.2022, zdroj: ŠOP SR, 2023).

V rámci rozvojových činností, ktoré sú v prekryve s chránenými územiami sa pri navrhnutej štruktúre opatrení a z nich vyplývajúcich jednotlivých aktivít dajú predpokladať priame i nepriame vplyvy na chránené územia. Dá sa predpokladať, že pri dosahovaní špecifických cieľov strategického dokumentu nebude dochádzať k významným stretom záujmov s ochranou prírody (zvláštna ochrana druhov a stanovišť organizmov). Uvedené konštatovania je však potrebné rozpracovať v ďalších fázach posudzovania jednotlivých projektov.

Vzhľadom na charakter dokumentu je možné očakávať, že realizáciou príslušných aktivít strategického dokumentu, vrátane prijatia príslušných opatrení, budú vplyvy na chránené územia environmentálne únosné a realizovateľné.

Vzhľadom na rozsah špecifických cieľov strategického dokumentu konštatujeme, že navrhovaný strategický dokument nebude mať negatívne vplyvy na výtvary a pamiatky.

Vplyvy na Európsku sústavu národných území Natura 2000

Sústavu Natura 2000 tvoria dva typy území: územia európskeho významu vymedzené podľa smernice 92/43/EHS o biotopoch a chránené vtáčie územia vymedzené podľa smernice 79/409/EHS o ochrane vtáctva. Časť siete Natura 2000 sa prekrýva s národnou sústavou chránených území.

Územia európskeho významu (ÚEV)

Výnosom MŽP SR č. 3/2004-5.1 bol zverejnený národný zoznam území európskeho významu (381 lokalít), ktorý bol v októbri 2017 uznesením vlády SR č. 577/2011 rozšírený o ďalšie lokality a aktualizovaný národný zoznam ÚEV je tvorený 642 lokalitami. Lokality boli vymedzené pre ochranu vybraných druhov európskeho významu a biotopov európskeho významu. Na území Košického samosprávneho kraja sa nachádza 85 lokalít zaradených do zoznamu území európskeho významu, čo činí 13,2 % z celkového počtu ÚEV.

Chránené vtáčie územia (CHVÚ)

CHVÚ sa vyhlasujú za účelom zabezpečenia prežitia a rozmnožovania niektorých druhov vtákov. Sú to biotopy druhov vtákov európskeho významu a biotopy sťahovavých druhov vtákov, najmä oblasti ich hniezdenia, preperovania, zimovania, ako aj miesta odpočinku na ich migračných trasách. K 1. januáru 2013 je vyhlásených všetkých 41 CHVÚ z Národného zoznamu chránených vtáčích území. V rámci Košického samosprávneho kraja sa eviduje 10 lokalít zaradených do zoznamu CHVÚ, čo je 24,4% z ich celkového počtu.

Pri plánovaných aktivitách a rozvojových projektoch vzhľadom na súčasne platnú legislatívu v rámci uplatňovania strategického dokumentu sa nepredpokladá významný negatívny vplyv na lokality sústavy Natura 2000. Na zmiernenie potenciálnych negatívnych vplyvov v súvislosti so špecifickými cieľmi strategického dokumentu na biotopy a druhy, ktoré sú predmetom ochrany sústavy území Natura 2000 v rámci Košického samosprávneho kraja, je potrebné rešpektovať zakázané činnosti definované vo vyhláškach MŽP SR, ktorou sú predmetné územia vyhlásené.

Konkrétne činnosti na úrovni jednotlivých projektov, ktoré sa budú umiestňovať v územiach chránených podľa osobitných predpisov, resp. v ich blízkosti s pravdepodobným negatívnym ovplyvnením predmetov ochrany, budú posúdené z hľadiska vplyvu na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. a v rámci primeraného posúdenia vplyvov na územia sústavy Natura 2000.

Vplyvy na chránené vodohospodárske oblasti

Chránené vodohospodárske oblasti (CHVO) sú územia, v ktorých sa vytvárajú prirodzené akumulácie povrchových a podzemných vôd, a z ktorých je potrebné v maximálnej miere vylúčiť účinky nepriaznivo ovplyvňujúce kvalitatívny alebo kvantitatívny režim vôd. Na území Košického kraja sa nachádzajú, resp. čiastočne zasahujú štyri CHVO. Navrhovaný strategický dokument nebude negatívne vplyvať na vodohospodársky chránené oblasti ani na vyhlásené pásma hygienickej ochrany podzemných vôd (v zmysle zákona č.364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon)).

Ochranné pásma

Pri uplatňovaní špecifických cieľov strategického dokumentu bude potrebné dodržať ochranné pásma podzemných a nadzemných vedení a stavieb vymedzených STN a zákonom č. 24/2006 Z. z..

Opatrenia na zamedzenie negatívnych vplyvov

Medzi opatrenia identifikované v tomto stupni prípravy dokumentácie patria:

- zabezpečiť dôslednú realizáciu posudzovania vplyvov na životné prostredie na úrovni jednotlivých činností / projektov v súlade so zákonom č. 24/2006 Z. z. tak, aby bola zabezpečená optimalizácia zvolených riešení a ich lokalizácie, výberu environmentálnych technológií, časovej a vecnej následnosti jednotlivých realizačných krokov, ako aj vyváženosť environmentálnych, sociálnych a ekonomických aspektov realizovaných projektov.

- zabezpečiť zvyšovanie pridanej hodnoty projektov v súlade s ochranou životného prostredia,
- pri rozhodovaní vo výbere projektov dôsledne sledovať aspekt udržateľnosti podporovanej aktivity po skončení spolufinancovaného projektu.

V rámci procesu posudzovania bude uplatnený princíp predchádzania prípadných predpokladaných vplyvov pomocou formulácie podmienok a limitov k jednotlivým dotknutým opatreniam. Významným hľadiskom bude dôsledný výber predkladaných projektov a riadna priebežná i záverečná kontrola pri realizácii jednotlivých opatrení. Nezanedbateľné je aj možné súbežné pôsobenie niekoľkých realizovaných opatrení v rámci jedného, či na seba nadväzujúcich území.

6. Možné riziká súvisiace s uplatňovaním strategického materiálu

Riziká súvisiace s realizáciou strategického dokumentu sa v tomto štádiu posudzovania dajú predpokladať len vo veľmi všeobecnej miere. Kľúčovými rizikami súvisiacimi s tvorbou a implementáciu strategického dokumentu sú:

- majetkové a právne záležitosti ovplyvňujúce realizáciu rozvojových aktivít,
- legislatívne bariéry,
- nečinnosť, resp. zahľtenosť správnych orgánov,
- nedostatočná pružnosť riadiacich orgánov a sprostredkovateľských orgánov,
- poddimenzovanie personálnych kapacít pri implementácii projektov,
- nedostatok finančných prostriedkov,
- nedostatok ľudských kapacít,
- vis maior,
- množstvo zdieľaných kompetencií medzi národnou a regionálnou/miestnou úrovňou pri čerpaní finančných zdrojov z nadradených stratégií,
- administratívne prekážky a neprimeraný formalizmus pri čerpaní zdrojov z nadradených stratégií.

K ďalším rizikám patria:

- nedostatočné implementačné mechanizmy,
- slabá motivácia spolupracovať,
- politické vplyvy,
- neprimeraný individualizmus pri realizácii rozvojových aktivít.

Podrobnejšia analýza bude vykonaná v ďalších fázach posudzovania vplyvov na životné prostredie.

7. Vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice

Navrhovaný strategický dokument rieši otázky a problémy na úrovni dotknutého samosprávneho kraja a dosahovanie cieľov stanovených pre celú SR. Vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice SR súvisiace s uplatňovaním strategického dokumentu sa nepredpokladajú.

IV. Dotknuté subjekty

1. Vymedzenie zainteresovanej verejnosti vrátane jej združení

Zainteresovanou verejnosťou sú predovšetkým obyvatelia dotknutých sídiel Košického samosprávneho kraja a každý kto prejaví záujem o strategický dokument. Ďalej sem patria občianske iniciatívy, občianske združenia a mimovládne organizácie, podporujúce ochranu životného prostredia, ktoré prejavia záujem na postupoch environmentálneho rozhodovania v zmysle ustanovení §24 až §28 zákona č. 24/2006 Z. z..

2. Zoznam dotknutých subjektov

Dotknutými subjektmi sú: dotknutý Košický samosprávny kraj SR, susedné samosprávne kraje SR, ministerstvá SR, regionálne orgány štátnej správy, dotknuté obce Košického samosprávneho kraja:

- Ministerstvo životného prostredia SR,
- Ministerstvo dopravy SR,
- Ministerstvo financií SR,
- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR,
- Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR,
- Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR,
- Ministerstvo vnútra SR,
- Ministerstvo zdravotníctva SR,
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR,
- Košický samosprávny kraj,
- Prešovský samosprávny kraj,
- Banskobystrický samosprávny kraj,
- Okresný úrad Košice, Odbor starostlivosti o životné prostredie, Oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia kraja,
- Okresný úrad Košice, Odbor starostlivosti o životné prostredie,
- Okresný úrad Košice - okolie, Odbor starostlivosti o životné prostredie,
- Okresný úrad Michalovce, Odbor starostlivosti o životné prostredie,
- Okresný úrad Sobrance, Odbor starostlivosti o životné prostredie,
- Okresný úrad Rožňava, Odbor starostlivosti o životné prostredie,
- Okresný úrad Spišská Nová Ves, Odbor starostlivosti o životné prostredie,
- Okresný úrad Trebišov, Odbor starostlivosti o životné prostredie,
- Okresný úrad Gelnica, Odbor starostlivosti o životné prostredie,
- Obce Košického samosprávneho kraja.

3. Dotknuté susedné štáty

Významné vplyvy strategického dokumentu na životné prostredie presahujúce štátne hranice Slovenskej republiky sa nepredpokladajú.

V. Doplnujúce údaje

1. Mapová a iná grafická dokumentácia (napr. výkres širších vzťahov v mierke primeranej charakteru a pôsobnosti strategického dokumentu)

Predkladané oznámenie neobsahuje žiadne mapové ani iné grafické dokumentácie.

2. Materiály použité pri vypracovaní strategického dokumentu

- Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2020-2024,
- Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj,
- Národné priority Implementácie Agendy 2030,
- Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030,
- Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030,
- Nízkouhlíková stratégia rozvoja SR do roku 2030 s výhľadom do roku 2050,
- Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky,
- Regionálna inovačná stratégia KSK,
- Územný plán mesta Košice – Stav zmien a doplnkov – október 2018,
- Zákon č. 543/2002 Z.z. Zákon o ochrane prírody a krajiny,
- Zákon č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- Zákon č. 180/2013 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

VI. Miesto a dátum vypracovania oznámenia

Oznámenie o strategickom dokumente bolo vypracované v mesiaci marec v roku 2023.

VII. Potvrdenie správnosti údajov

1. Meno spracovateľa oznámenia

Spracovateľom oznámenia je firma EKOJET, s.r.o., Staré Grunty 9A, 841 04 Bratislava

2. Potvrdenie správnosti údajov oznámenia podpisom oprávneného zástupcu obstarávateľa, pečiatka

Potvrdzujem správnosť údajov.

.....
JUDr. Boris Bilčák,
Riaditeľ úradu Košického samosprávneho kraja,
Úrad Košického samosprávneho kraja,
oprávnený zástupca obstarávateľa

.....
Mgr. Tomáš Šembera,
za spracovateľa oznámenia

V Bratislave, dňa 27.3.2023